

การบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนในกลุ่มลำเหย อำเภอดอนตูม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษานครปฐม เขต 1

THE PARTICIPATION OF PRIMARY SCHOOL IN LAMHEI CLUSTER, DONTUOM DISTRICT,
NAKHONPATHOM PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 1

รัชพงศ์ มีแก้ว¹

ประเสริฐ อินทร์รักษ์²

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อทราบ 1) การบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนในกลุ่มลำเหย อำเภอดอนตูม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1 2) แนวทางการบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนในกลุ่มลำเหย อำเภอดอนตูม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1 เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา โดยใช้โรงเรียนเป็นหน่วยวิเคราะห์ จำนวนทั้งสิ้น 4 แห่ง ผู้ให้ข้อมูลคือผู้บริหารสถานศึกษา 1 คน ครูผู้สอน จำนวน 3 คน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน แห่งละ 3 คน และผู้แทนผู้ปกครอง แห่งละ 3 คน รวมทั้งสิ้น 40 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารแบบมีส่วนร่วม ตามแนวคิดของสวอนเบิร์ก (Swansburg) สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่ามัธยฐานเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และจากการสัมภาษณ์ ใช้การวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า

1. การบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนในกลุ่มลำเหย อำเภอดอนตูม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1 โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก โดยเรียงตามค่ามัธยฐานเลขคณิตจากมากไปน้อย ดังนี้ การตั้งเป้าหมาย และวัตถุประสงค์ร่วมกัน ความยึดมั่นผูกพัน ความเป็นอิสระต่อความรับผิดชอบในงาน และการไว้วางใจ ตามลำดับ

2. แนวทางในการบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนในกลุ่มลำเหย อำเภอดอนตูม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1 พบว่า ผู้บริหารควรตระหนักในเรื่องการมีส่วนร่วมในการติดตามและจัดทำหลักสูตรของโรงเรียน ควรมีการส่งเสริมให้บุคลากรมีความผูกพันในองค์กรและการให้บริการ บุคลากรควรมีส่วนร่วมในการตั้งเป้าหมายของโรงเรียนร่วมกัน บุคลากรควรมีส่วนร่วมในการจัดทำรายงานผลการดำเนินงานและประเมินคุณภาพการศึกษาร่วมกัน

Abstract

The purposes of this research were to identify: 1) the participation of primary school in Lamhei cluster, Dontoom district, Nakhonpathom primary Educational Service Area Office 1, 2) the guideline of participative administration of Primary school in Lamhei cluster, Dontoom district, Nakhonpathom Primary Educational service area office 1. This study was descriptive research. The unit of analysis were 4 primary schools in Lamhei cluster. The respondents from each school were a school administrator, 3 teachers, 3 school committees, and 3 representatives from parents, totally of 40 respondents. The instrument for collecting the data was an opinionnaire about participative administration based on Swanburg's concept. The statistics used to analyse the data were frequency, percentage, arithmetic mean, standard deviation, and content analysis.

¹ นักศึกษาปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

² อาจารย์ที่ปรึกษา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

The findings of this research were as follows:

1. The participative administration in Lamhei cluster, Dontoom District, Nakhonpathom Educational service area office 1 in over all and each aspect were rated at a high level. They ranked from the highest to lowest arithmetic mean as: goals and objectives, commitment, autonomy and trust respectively.

2. The participative guidelines of schools in Lamhei cluster were: the school administrator should aware on the participating in curriculum management, he should encourage the commitment of the faculty, the personnel should participate in goals and objectives of school, the faculty member should participate in reporting and quality assessment.

บทนำ

เจตนารมณ์ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย กำหนดไว้อย่างชัดเจนให้การศึกษาเป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาคน ค้ำครองสิทธิ สร้างความเสมอภาคให้โอกาสทุกคนได้รับการศึกษาอย่างทั่วถึงไม่น้อยกว่า 12 ปี และให้โอกาสแก่ทุกฝ่ายได้มีส่วนร่วมจัดการศึกษาซึ่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 นับเป็นกฎหมายแม่บทในการจัดการศึกษาของประเทศที่สอดคล้องกับเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย สาระสำคัญคือมุ่งเน้นให้มีการปฏิรูปการบริหารและจัดการทางการศึกษาให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล โดยให้มีเอกภาพในเชิงนโยบาย และมีความหลากหลายในการปฏิบัติมีการกระจายอำนาจไปสู่เขตพื้นที่การศึกษาสถานศึกษาและให้มีอิสระในการบริหารจัดการภายใต้การกำกับดูแลจากรัฐในด้านหลักสูตรจัดให้มีคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กำหนดหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อความเป็นไทย ความเป็นพลเมืองดีของชาติ การดำรงชีวิต และการประกอบอาชีพตลอดจนเพื่อการศึกษาต่อและให้สถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีหน้าที่จัดทำสาระของหลักสูตรตามวัตถุประสงค์ในส่วนที่เกี่ยวกับสภาพปัญหาในชุมชนและสังคมภูมิปัญญาท้องถิ่น คุณลักษณะอันพึงประสงค์เพื่อเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัว ชุมชนและประเทศชาติตลอดจนด้านกระบวนการเรียนรู้ที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ โดยถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพและให้เป็นการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิตประกอบกับนโยบายของรัฐบาลได้แสดงเจตนารมณ์ที่จะปฏิรูปการศึกษาเป็นวาระแห่งชาติ ทั้งนี้เพื่อพัฒนาสังคมไทยให้เป็นสังคมแห่งการเรียนรู้อันเป็นเงื่อนไขสู่การพัฒนาเศรษฐกิจให้คนไทยทั้งปวงได้รับโอกาสเท่าเทียมกันที่จะเรียนรู้และพัฒนาคุณภาพชีวิตได้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิตและมีปัญญาเป็นทุนไว้สร้างงานและสร้างรายได้ นำประเทศให้อยู่รอดจากระบบ

เศรษฐกิจและสังคมที่ผันแปรอยู่ตลอดเวลา โดยยึดหลักว่าการศึกษารสร้างชาติ สร้างคน และสร้างงาน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ 2542: 4) แนวทางการปฏิรูปการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการมุ่งเน้นที่จะยกระดับคุณภาพการศึกษาของผู้เรียนและของสถานศึกษาให้มีคุณภาพสูงขึ้นซึ่งจุดมุ่งหมายปลายทางของการปฏิรูปการศึกษาก็คือผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ที่ถูกต้อง ย่อมก่อให้เกิดประโยชน์สุขแก่ผู้เรียน ต้องนำทางให้ผู้เรียนเป็นคนดีและการเรียนรู้ที่สมบูรณ์ต้องทำให้ผู้เรียนเป็นคนเก่งด้วย

สำหรับตัวผู้บริหารที่นำการจัดการในห้องเรียนประสบผลสำเร็จ จำเป็นต้องมีความรู้ความเข้าใจงานและคนที่ตนรับผิดชอบ ดังนั้นความเข้าใจคนและงานจึงเป็นเรื่องสำคัญ โดยเฉพาะคนซึ่งถือว่าเป็นทรัพยากรมนุษย์ที่สำคัญที่สุด และมักจะเกี่ยวข้องกับพฤติกรรมทั้งผู้บริหารและผู้ร่วมงานในอันที่จะสร้างความเข้าใจระหว่างกันทั้งนี้เพื่อพัฒนาทักษะที่นำไปสู่การทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ นับว่าเป็นการผสมผสานระหว่างองค์ความรู้ด้านการจัดการเข้ากับพฤติกรรมมนุษย์ด้วยจิตวิทยาแขนงต่างๆ นั่นเอง (ชร สุนทรายุทธ 2553: 35)

ดังนั้น การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ความพึงพอใจในผลงานของตนเอง การให้คำปรึกษาแนะนำแก่โรงเรียนในการกำหนดแนวทางการพัฒนาโรงเรียนรวมทั้งมีกระแสความต้องการให้ทุกภาคส่วน โดยเฉพาะคณะกรรมการประจำโรงเรียนเข้ามามีบทบาทในการจัดการศึกษาและพัฒนาคุณภาพการศึกษามากขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อทราบการบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนในกลุ่มลำเหย อำเภอดอนตูม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1

2. เพื่อทราบแนวทางในการบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนในกลุ่มลำเหย อำเภอดอนตูม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้การบริหารแบบมีส่วนร่วมตามแนวคิดของสวอนสเบิร์ก (Swansburg) ประกอบด้วย การไว้วางใจ (Trust) ความยึดมั่นผูกพัน (Commitment)

การตั้งเป้าหมาย และจุดประสงค์ร่วมกัน (Goals and Objectives) และความเป็นอิสระต่อความรับผิดชอบในงาน (Autonomy) (Swansburg 1996: 393) เป็นตัวแปรของการวิจัย ดังแผนภูมิที่ 1

แผนภูมิที่ 1 ขอบเขตของการวิจัย

การบริหารแบบมีส่วนร่วม
1. การไว้วางใจ
2. ความยึดมั่นผูกพัน
3. การตั้งเป้าหมายและจุดประสงค์ร่วมกัน
4. ความเป็นอิสระต่อความรับผิดชอบในงาน

ขั้นตอนการดำเนินงานวิจัย

ขั้นตอนที่ 1 การจัดเตรียมโครงการวิจัย เป็นขั้นตอนการศึกษาปัญหาที่จะทำการวิจัย เป็นการศึกษาสภาพปัญหา นิยามปัญหา และอุปสรรคต่างๆ รวมทั้งศึกษาค้นคว้าหาข้อมูล รวบรวมวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องจากตำรา เอกสารทางวิชาการ รวมถึงงานวิจัยวิทยานิพนธ์ หรือรายงานของหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อใช้เป็นข้อมูลสนับสนุนการวิจัย นำผลที่ได้มาจัดทำโครงร่างงานวิจัย ขอคำแนะนำอาจารย์ที่ปรึกษา รับข้อเสนอแนะไปปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ให้สมบูรณ์ และนำเสนอภาควิชาการบริหารการศึกษาเพื่อขอความเห็นชอบและขออนุมัติโครงร่างงานวิจัย จากบัณฑิตวิทยาลัย

ขั้นตอนที่ 2 การดำเนินการตามโครงการวิจัยเป็นขั้นตอนที่ผู้วิจัยจัดสร้างเครื่องมือสำหรับเก็บรวบรวมข้อมูล โดยสำรวจ ณ แหล่งข้อมูลที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง นำเครื่องมือที่สร้างขึ้นซึ่งได้รับการตรวจสอบคุณภาพโดยผู้เชี่ยวชาญและการหาค่าความเชื่อมั่นแล้วไปเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง แล้วนำข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้มาตรวจสอบความถูกต้องวิเคราะห์ข้อมูล

ขั้นตอนที่ 3 การรายงานผลการวิจัย เป็นขั้นตอนของการจัดทำรายงานการวิจัยนำเสนอต่อคณะกรรมการผู้ควบคุมสารนิพนธ์ เพื่อตรวจสอบความถูกต้อง ปรับปรุงแก้ไขตามที่คณะกรรมการผู้ควบคุมสารนิพนธ์เสนอแนะ แล้วจัดทำรายงานการวิจัยฉบับสมบูรณ์เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย เพื่อขออนุมัติสำเร็จการศึกษา

ประชากร และผู้ให้ข้อมูล

ประชากรในการวิจัยครั้งนี้คือ โรงเรียนในกลุ่มลำเหย อำเภอดอนตูม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถม

ศึกษานครปฐม เขต 1 จำนวน 4 แห่ง ผู้วิจัยได้กำหนดให้ผู้ให้ข้อมูลจากโรงเรียนที่เป็นตัวอย่างคือเป็นผู้บริหารสถานศึกษา แห่งละ 1 คน ครูผู้สอน แห่งละ 3 คน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน แห่งละ 3 คน และผู้แทนผู้ปกครอง 3 คน รวมผู้ให้ข้อมูลทั้งหมด 40 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้แบ่งเครื่องมือในการวิจัยออกเป็น 2 ประเภท คือ 1) แบบสอบถามความคิดเห็น และ 2) แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง

1. แบบสอบถามความคิดเห็น ใช้เพื่อศึกษาวิเคราะห์การบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษาในด้านต่างๆ ตามแนวคิดของสวอนสเบิร์ก ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) การไว้วางใจ 2) ความยึดมั่นผูกพัน 3) การตั้งเป้าหมายและวัตถุประสงค์ร่วมกัน 4) ความเป็นอิสระต่อความรับผิดชอบในงาน

ตอนที่ 1 สอบถามเกี่ยวกับสถานภาพและข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ ประกอบด้วย เพศ อายุ วุฒิการศึกษา ตำแหน่ง และประสบการณ์ในการทำงาน

ตอนที่ 2 โดยผู้วิจัยได้สร้างและพัฒนาขึ้นมาเองและได้จากการศึกษาแนวคิดทางทฤษฎีเอกสารทางวิชาการต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่ทำการศึกษา

ลักษณะของแบบสอบถามตอนที่ 2 มีลักษณะคำถามเป็นแบบจัดอันดับคุณภาพ 5 ระดับของลิเคิร์ต (Likert rating scale) (Likert, 1932: 140) โดยผู้วิจัยกำหนดค่าคะแนนของช่วงน้ำหนักเป็น 5 ระดับ

การสร้างเครื่องมือ

เพื่อให้การวิจัยครั้งนี้สามารถวัดได้ตรงกับกรอบแนวคิดของการวิจัย และบรรลุวัตถุประสงค์ที่วางไว้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างและปรับปรุงเครื่องมือเป็นแบบสอบถาม โดยมีขั้นตอนดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาหลักการ แนวคิด ทฤษฎีวรรณกรรม และผลงานการวิจัยที่เกี่ยวข้องแล้วนำผลการศึกษามาสร้างเป็นเครื่องมือ ภายใต้คำแนะนำของอาจารย์ผู้ควบคุมสารนิพนธ์

ขั้นตอนที่ 2 ตรวจสอบความถูกต้อง ความครอบคลุมของเนื้อหา ของแบบสอบถาม แล้วนำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาและผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบ ความตรงของเนื้อหา (content validity) ของแบบสอบถาม โดยนำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นให้ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 5 คน พิจารณาตรวจสอบข้อความ ส่วนนภาษา ความถูกต้องและความเที่ยงตรงด้านเนื้อหา

ขั้นตอนที่ 3 นำแบบสอบถามที่ได้ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดสอบใช้ (try out) กับโรงเรียนโดยมีผู้ให้ข้อมูลคือผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน คณะกรรมการสถานศึกษา ขั้นพื้นฐาน และตัวแทนผู้ปกครองนักเรียน ในสถานศึกษาที่ไม่ใช่ประชากรที่ศึกษา 3 แห่ง จำนวน 30 คน

ขั้นตอนที่ 4 นำเสนอแบบสอบถามที่ได้คืนมา คุณค่าความเชื่อมั่น (reliability) ของแบบสอบถามตามวิธีของครอนบาค (cronbach) (Cronbach, 1974: 144) โดยได้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา a-coefficient .925

ขั้นตอนที่ 5 จัดทำเครื่องมือฉบับสมบูรณ์

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1. ผู้วิจัยทำหนังสือถึงบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากรเพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูล และตอบแบบสอบถามไปยังโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง
2. ผู้วิจัยเดินทางไปเก็บข้อมูลด้วยตนเอง
3. ผู้วิจัยนำข้อมูลจากแบบสอบถามมาตรวจสอบความถูกต้องและให้คะแนนตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้
4. ผู้วิจัยดำเนินการสัมภาษณ์ผู้บริหารและครู โรงเรียนละ 3 คน ด้วยตนเอง

สถิติที่ใช้ในการวิจัย

1. การวิเคราะห์ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับสถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถามประกอบด้วยอายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่งหน้าที่การงาน ประสบการณ์ในการทำงาน ใช้ค่าความถี่ และร้อยละ

2. การวิเคราะห์การบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา สถิติที่ใช้ คือ ค่ามัชฌิมเลขคณิต และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ซึ่งการวิเคราะห์ระดับการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษาผู้วิจัยใช้ค่ามัชฌิมเลขคณิตไปเปรียบเทียบตามเกณฑ์ แนวคิดของเบสท์ (Best)

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 28 คน คิดเป็นร้อยละ 70.00 เพศชาย จำนวน 12 คน คิดเป็นร้อยละ 30.00 มีอายุมากกว่า 50 ปี มากที่สุด จำนวน 18 คน คิดเป็นร้อยละ 45.00 รองลงมาอายุระหว่าง 41-50 ปี จำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 25.00 อายุระหว่าง 30-40 ปี จำนวน 10 คน เท่ากัน คิดเป็นร้อยละ 25.00 และอายุต่ำกว่า 30 ปี น้อยที่สุด จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 5.00 ระดับการศึกษา ระดับปริญญาตรีมากที่สุด จำนวน 33 คน คิดเป็นร้อยละ 82.50 ระดับปริญญาโท จำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 17.50 ตำแหน่งในปัจจุบัน ครูผู้สอน กรรมการสถานศึกษา และตัวแทนผู้ปกครอง มีมากที่สุด ตำแหน่งละ 12 คน รวม 36 คน คิดเป็นร้อยละ 30.00 รวมคิดเป็นร้อยละ 90.00 และผู้อำนวยการ จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 10.00 ประสบการณ์ในการทำงานในช่วง 20 ปีขึ้นไปมีมากที่สุด จำนวน 17 คน คิดเป็นร้อยละ 42.50 รองลงมาคือช่วงประสบการณ์ในการทำงาน 5 – 10 ปี จำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 22.50 ช่วงประสบการณ์ในการทำงาน 11-15 ปี จำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 17.50 ช่วงประสบการณ์ในการทำงาน 16-70 ปี จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 12.50 และน้อยที่สุดคือมีประสบการณ์ในการทำงานต่ำกว่า 5 ปี จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 5.00

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ความคิดเห็นของฝ่ายบริหารและฝ่ายครูผู้สอนเกี่ยวกับการบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนในกลุ่มลำเหย อำเภอดอนตูม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1 ปรากฏภาพรวมดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 การวิเคราะห์ความคิดเห็นของผู้อำนวยการ ครู กรรมการสถานศึกษา และตัวแทนผู้ปกครองนักเรียนในการบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียน ในกลุ่มลำเหย อำเภอดอนตูม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1

การบริหารแบบมีส่วนร่วม	(μ)	(σ)	ระดับ
1. การไว้วางใจ	3.83	0.57	มาก
2. ความยึดมั่นผูกพัน	3.91	0.55	มาก
3. การตั้งเป้าหมายและวัตถุประสงค์ร่วมกัน	3.95	0.53	มาก
4. ความเป็นอิสระต่อความรับผิดชอบในงาน	3.89	0.69	มาก
รวม	3.89	0.54	มาก

จากตารางที่ 1 การบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนในกลุ่มลำเหย อำเภอดอนตูม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1 พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\mu = 3.89, \sigma = 0.54$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุดทั้ง 4 ด้าน โดยเรียงค่ามัธยฐานเลขคณิตจากมากไปหาน้อย ดังนี้ การตั้งเป้าหมายและวัตถุประสงค์ร่วมกัน มีค่ามัธยฐานเลขคณิตสูงสุด ($\mu = 3.95, \sigma = 0.53$) ความยึดมั่นผูกพัน ($\mu = 3.91, \sigma = 0.55$) ความเป็นอิสระต่อความรับผิดชอบในงาน ($\mu = 3.89, \sigma = 0.69$) และการไว้วางใจ ($\mu = 3.83, \sigma = 0.5$)

ตอนที่ 3 การวิเคราะห์แนวทางการบริหารแบบมีส่วนร่วม ของโรงเรียนในกลุ่มลำเหย อำเภอดอนตูม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1 จากแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง การสัมภาษณ์ฝ่ายบริหารโรงเรียนในกลุ่มลำเหย อำเภอดอนตูม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1 ในรายด้าน ดังนี้

1) การไว้วางใจกัน พบแนวทางการบริหาร ดังนี้
1) ควรให้ความเห็นชอบในแผนปฏิบัติการ มีส่วนร่วมในการจัดการจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปี ให้ความเห็นชอบในการจัดทำหลักสูตร เห็นชอบในการใช้หลักสูตร 2) กำกับติดตามการดำเนินงานตามแผนการปฏิบัติงานของสถานศึกษา ร่วมกัน

2) ด้านความยึดมั่นผูกพัน พบแนวทางการบริหาร ดังนี้ 1) ควรมีวิธีการทำให้บุคลากรมีความผูกพันและทุ่มเทกับงานนั้น ควรมีนโยบายในการพัฒนาบุคลากร การปฏิบัติงานเฉพาะด้านของแต่ละบุคคล ส่งเสริมให้ศึกษาต่อ 2) ควรมีการประชาสัมพันธ์ ติดต่อกับหน่วยงาน ภาครัฐ เอกชน ศิษย์เก่า และชุมชน หรือในเขตบริการ ให้ได้รับบริการอย่างทั่วถึง

3) การตั้งเป้าหมายร่วมกัน 1) ควรเชิญให้ทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องร่วมตั้งเป้าหมายของโรงเรียน

4) ความเป็นอิสระต่อความรับผิดชอบในงาน พบแนวทางการบริหาร ดังนี้ 1) ควรมีการให้ความเห็นชอบในการรายงานผล

การดำเนินงาน 2) ควรมีการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีในโรงเรียน ปรับทัศนคติและการปฏิบัติงานให้อยู่ในระเบียบวินัย

การอภิปรายผล

จากการวิจัยพบว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนในกลุ่มลำเหย อำเภอดอนตูม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1 โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ผลดังกล่าวอาจเกิดจาก ในปัจจุบันโรงเรียนทุกโรงเรียนจะต้องให้ความสำคัญกับนโยบายของกระทรวง ซึ่งผู้บริหารจะต้องให้ความสำคัญกับการให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารให้มากขึ้น ประกอบกับผู้บริหารโรงเรียนในกลุ่มลำเหยผู้อำนวยการ โรงเรียนรุ่นใหม่ มีการเข้าถึงชุมชนได้มากจึงทำให้ผลการวิจัยอยู่ในระดับมาก การมีส่วนร่วมในความคิด ในการตัดสินใจ ในกิจกรรมของโรงเรียน ร่วมกันมีความรับผิดชอบ จึงเกิดการประสานงานร่วมกันของทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง เป็นการชี้ให้เห็นว่าผู้บริหารสถานศึกษาเห็นความสำคัญในการบริหารแบบมีส่วนร่วมโดยให้โอกาสทุกภาคส่วนมาร่วมขับเคลื่อนพันธกิจของโรงเรียนร่วมกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของ ประนอม ชังศิริ (2549: 127) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียนเอกชน พบว่า ระดับการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียนเอกชนทั้งภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากทุกด้าน

เมื่อพิจารณารายด้าน อยู่ในระดับมากที่สุด ทั้ง 4 ด้าน สามารถอภิปรายผล ตามลำดับ ดังนี้

1. การตั้งเป้าหมายร่วมกันของโรงเรียน ควรเชิญให้ทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องร่วมแสดงความคิดเห็นเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหารจัดการตามความเป็นจริง ส่งเสริม สนับสนุนกิจกรรมต่างๆ ด้วยความเต็มใจ ในการตั้งเป้าหมายของโรงเรียน วัตถุประสงค์ของกิจกรรม เป็นต้น เพราะการที่ทุกภาคส่วนที่

เกี่ยวข้อง มีส่วนเสนอแนวทางในการพัฒนาโรงเรียน และสามารถนำไปปฏิบัติงาน ดำเนินงานได้จริง ตามข้อจำกัดที่มีอยู่ ให้บรรลุวัตถุประสงค์ของโรงเรียน เพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์กับผู้เรียน เป็นที่ยอมรับของชุมชน ผู้สนับสนุน ตลอดจนผู้ปกครองที่มีต่อโรงเรียน การตั้งเป้าหมายและวัตถุประสงค์ร่วมกัน มีคำขวัญคติธรรมมากที่สุด อาจเนื่องมาจากผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน กรรมการสถานศึกษา ตลอดจนผู้ปกครองมีการประชุมปรึกษาหารือร่วมกัน ในการกำหนดพันธกิจเป้าหมายวัตถุประสงค์ สร้างความชัดเจนในการบริหารงานโรงเรียน เป็นการเปิดโอกาสให้ผู้ร่วมงานมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นปรับปรุงพัฒนาโรงเรียน ซึ่งถือเป็นส่วนหนึ่งของชุมชน เปิดโอกาสให้คณะกรรมการสถานศึกษา และผู้ปกครองนักเรียน เข้ามาสนับสนุนส่งเสริมกิจกรรมของโรงเรียน ซึ่งสอดคล้องกับเสาวนีย์ สว่างอารมณ์ (2550: 121) ได้ศึกษาบทบาทคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานกับการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน จังหวัดสมุทรสงคราม พบว่า บทบาทของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานอยู่ในระดับมาก

2. ความยึดมั่นผูกพัน อยู่ในลำดับรองลงมา ควรมีวิธีการทำให้นักลกรมีความผูกพันและทุ่มเทกับงานนั้น จากการศึกษาสัมภาษณ์ผู้ปฏิบัติงานส่วนใหญ่ให้ความคิดเห็นว่า ควรมีนโยบายในการพัฒนาบุคลากร การปฏิบัติงานเฉพาะด้านของแต่ละบุคคล ส่งเสริมให้ศึกษาต่อ เพราะการสนับสนุนให้นักลกรได้รับความรู้เกี่ยวกับการเพิ่มพูนความรู้ความสามารถ ความชำนาญ และทักษะในการปฏิบัติงานนั้น จะทำให้มีทัศนคติในการทำงาน ตลอดจนมีทัศนคติในการปฏิบัติงาน การติดต่อกับหน่วยงาน ภาครัฐ เอกชน ศิษย์เก่า และชุมชน หรือในเขตบริการให้ได้รับบริการอย่างทั่วถึง การประชาสัมพันธ์หาแนวร่วมหรือระดมทุนในการทำโครงการส่งเสริมการเรียนการสอน หรือการจัดกิจกรรม ตลอดจนทุนการศึกษา เมื่อชุมชนมีกิจกรรมก็ควรส่งบุคลากรหรือนักเรียนให้บริการตามความเหมาะสม หรือเมื่อชุมชนขอความร่วมมือ เพื่อจะให้โรงเรียนเป็นโรงเรียนที่ชุมชนรักและเป็นโรงเรียนของชุมชนอย่างภาคภูมิใจ ร่วมกันพัฒนา สนับสนุน ส่งเสริม เพื่อให้โรงเรียนมีคุณภาพอย่างมั่นคง ยั่งยืน เป็นโรงเรียนของชุมชน ให้บริการกับบุคลากรและเยาวชนในพื้นที่บริการอย่างมีคุณภาพ ความยึดมั่นผูกพัน อาจเนื่องมาจากทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องกับโรงเรียน กล่าวคือ ผู้บริหาร ครูผู้สอน กรรมการสถานศึกษา ตลอดจนพ่อค้าประชาชน ซึ่งเป็นผู้ปกครองและผู้สนับสนุนโรงเรียนในด้านต่างๆ เห็นความสำคัญของโรงเรียนซึ่งเป็นโรงเรียนของชุมชน เป็นโรงเรียนที่เคยเรียนหรือเคยเป็นศิษย์

เก่า เมื่อผู้บริหารหรือทางโรงเรียนเปิดโอกาสให้เข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายวัตถุประสงค์ตลอดจนการสนับสนุนส่งเสริมในกิจกรรมของโรงเรียน โครงการของโรงเรียน เป็นต้น เป็นการแสดงให้เห็นถึงการมีส่วนร่วมในการบริหารงานของโรงเรียนเป็นการแสดงความจริงใจในการจัดการศึกษาให้บุคลากรในชุมชน ซึ่งเป็นเยาวชนของชาติ พฤติกรรมการมีส่วนร่วมในด้านความยึดมั่นผูกพัน เป็นความร่วมมือของกัลยาณมิตรผู้เห็นความสำคัญของการบริหารจัดการโรงเรียน สอดคล้องกับงานวิจัยของเมตต์ (เมตต์, 2550: 63)

3. ความเป็นอิสระต่อความรับผิดชอบในงาน อยู่ในลำดับที่สาม ควรมีการให้ความเห็นชอบในการรายงานผลการดำเนินงาน ผลการดำเนินงาน ประจำปี ทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องควรร่วมเป็นคณะกรรมการจัดทำรายงาน ตลอดจนการมีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา และให้มีส่วนช่วยในการดำเนินการตามบทบาทหน้าที่ ตลอดจนการตัดสินใจร่วมกัน มีการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีในโรงเรียน ปรับทัศนคติและการปฏิบัติงานให้อยู่ในระเบียบวินัย และมีสัมมาคารวะให้นักลกรได้ทำงานร่วมกัน โดยไม่เกิดปัญหาขัดแย้งในโรงเรียน สามารถตอบสนองความต้องการของบุคลากรที่เป็นไปในด้านการศึกษาที่มีประสิทธิภาพ มีสมรรถนะในการประสานงาน มีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ความสามัคคี มีศักยภาพในการทำงานเพื่อบรรลุเป้าหมายขององค์การ ความเป็นอิสระต่อความรับผิดชอบในงาน อาจเนื่องมาจากผู้บริหารสถานศึกษาให้อำนาจและโอกาสผู้ร่วมงานได้แสดงความสามารถในการปฏิบัติงาน เป็นการให้อิสระแก่ผู้ร่วมงานในการตัดสินใจเกี่ยวกับงานที่ได้รับมอบหมายและให้รายงานการปฏิบัติงานด้วยตนเอง หรือให้ผู้ร่วมงานควบคุมการปฏิบัติงานของพวกเขาเอง เป็นการให้เสรีภาพแก่ผู้ร่วมงานในการแสดงความคิดเห็น ตลอดจนการปฏิบัติงานการทำงานอย่างเต็มที่ สอดคล้องกับงานวิจัยของอนงค์ (อนงค์, 2548: 34-35)

4. การไว้วางใจ อยู่ในลำดับสุดท้าย ควรให้ความเห็นชอบในแผนปฏิบัติการ มีส่วนร่วมในการจัดการจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปี ให้ความเห็นชอบในการจัดทำหลักสูตร เพราะการเห็นชอบในการใช้หลักสูตร และกำกับติดตามการดำเนินงานตามแผนการปฏิบัติงานของสถานศึกษา ทำให้ทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องเข้ามามีบทบาทร่วมกัน ทั้งด้านแนวคิด หลักการ การดำเนินงาน และการติดตามประเมินผล ให้ผู้ร่วมงานมีส่วนร่วมในการบริหาร ควรได้รับการควบคุมจากผู้บริหาร ผู้บริหารควรจะให้โอกาสเท่าที่จะเป็นไปได้ ในการเข้ามามีส่วนร่วม เป็นการแสดงให้เห็นความสามารถและข้อบกพร่องของผู้ปฏิบัติงาน หากทุกฝ่ายมีความเห็นร่วมกันก็ดำเนินการ

ได้เลย ถ้ามีความเห็นขัดแย้งกันหรือไม่ตรงกันในบางประเด็น ผู้บริหารควรเป็นคนกลางในการควบคุมในประเด็นนั้นๆ เพื่อจะได้กำหนดแนวทางหรือวิธีการในการหาทางแก้ไขให้เหมาะสมและถูกต้องต่อไป แน่ใจว่าการไว้วางใจนั้นเป็นเรื่องสำคัญในการปฏิบัติงานร่วมกัน ทั้งนี้ผู้บริหารสถานศึกษาต้องยอมรับในความรู้ความสามารถของผู้ร่วมงาน จึงจะมอบหมายงานให้รับผิดชอบ หากผู้บริหารสถานศึกษามอบหมายงานแก่ผู้ร่วมงานโดยการกำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบร่วมกัน ตลอดจนการให้อำนาจการตัดสินใจเป็นการให้เกียรติซึ่งกันและกันในการปฏิบัติงาน บางครั้งงานบางงานหรือกิจกรรมบางอย่าง การไว้วางใจมอบหมายงานหรือมอบอำนาจให้ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง หรือคนใดคนหนึ่ง เป็นเรื่องใหญ่ของผู้บริหารในการกำหนดแผนงานหรือมอบหมายงาน จึงทำให้การไว้วางใจอยู่ในลำดับสุดท้าย สอดคล้องกับงานวิจัยของร็อก (Rock, 1996: 56) ได้ศึกษาการบริหารโรงเรียนระหว่างคณะกรรมการโรงเรียนและชุมชนในการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษารูปแบบการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจพบว่า คณะกรรมการโรงเรียนอาจเปลี่ยนแปลงรูปแบบการตัดสินใจโดยจัดหารูปแบบที่เข้ากันได้กับชุมชน โดยร่วมกันเสนอรูปแบบการติดต่อสร้างความสัมพันธ์ในการตัดสินใจแบบช่วยเหลือกันคณะกรรมการโรงเรียนมีส่วนช่วยเหลือในการตกลงใจหาวิธีการดำเนินการที่เป็นประโยชน์กับชุมชน มีการตกลงตัดสินใจในผลลัพธ์ที่ขัดแย้งกัน

ข้อเสนอแนะของการวิจัย

1. การบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนในกลุ่มลำเหย อำเภอดอนตูม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1 ควรมีการประชุมปรึกษาหารือในกำหนดแผนงาน นโยบาย การบริหารงานโรงเรียนแบบมีส่วนร่วมให้ทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องทราบถึงข้อดี ข้อเสียในการบริหารงานแบบมีส่วนร่วม ให้ชัดเจน
2. ผู้บริหารควรมีการระดม ชักชวน ครู คณะกรรมการสถานศึกษา และชุมชน ท้องถิ่นใกล้เคียง เข้ามามีส่วนร่วมในการสนับสนุน ส่งเสริมกิจกรรมของโรงเรียน
3. ผู้บริหารและครู ตลอดจนผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในโรงเรียน ควรมีการร่วมกันแก้ไขปรับปรุง ปัญหาต่างๆ ร่วมกันเป็นการพัฒนาศักยภาพในการปฏิบัติงานให้สำเร็จร่วมกับกับบุคลากร

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาวิจัยการบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนในอำเภออื่นๆ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1 ควรทำการศึกษาหรือวิจัยในเชิงเปรียบเทียบในพื้นที่โรงเรียนอื่น ที่มีความแตกต่างในการบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนในกลุ่มลำเหย อำเภอดอนตูม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐมเขต 1 มีความแตกต่างกันมากน้อยอย่างไร

2. ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนในกลุ่มลำเหย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1

เอกสารอ้างอิง

- ประนอม ยังศิริ “บทบาทการมีส่วนร่วมของ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียนเอกชน” วิทยานิพนธ์ปริญญา ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษาระดับบัณฑิต วิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร 2549.
- ธร สุนทรายุทธ, **การบริหารจัดการเชิงจิตวิทยา** พิมพ์ครั้งที่ 1, (กรุงเทพฯ: เนติกุลการพิมพ์, 2553.) เสาวนีย์ สว่างอารมณ์ “บทบาทของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานกับการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน จังหวัดสมุทรสงคราม” มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม 2550.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, **พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542**, (กรุงเทพมหานคร : บริษัทพริกหวานกราฟิก, 2542.)
- Cronbach, Lee J., **Essentials of Psychological Testing**, 3rd ed. New York : Harper & Row Publisher, 1974.
- Russell C. Swansburg, **Management and Leadership for Nurse Managers** (Boston : Jones and Bartlett Publishers, 1996.
- Likert, Rensis. “A Technique for the Measurement of Attitudes,” *Archives of Psychology* 1932.
- Rock, Catherine F. **School board types and Community participation in Desition - Making** “Dissertation Abstracts International.